

ה א מיי פ"ג מהל' בנאה
מקדש הל' כל כב כג
ופי"ח מלכות שגגות
הכלל (ב) ג:
ו ב מיי פ"ד מהל' ארורי
זיבה הכלל יא סנה לאוין
קדש ונשין נמנ טושי"ע י"ד
ס" קפה ספקי ד:
ז א מיי פ"ה מהל' שגגות
ז א וכל' ג:
ח ד ה מיי שם הל' ג:

רבינו חננאל

ומקשי רב פסא והא
ש דיעות הו. ידעת
מקדש ונעלם ממנו שרוא
מקדש ובה בחוכו אח"כ
נודע לו והיו שתי ידיעות.
וכן ידע שזה בשר קדש
ונעלם ממנו שהוא קדש
ואכלו אח"כ נודע לו
שהיה קדש הרי שתי
ידעות. ושתיים בטומאה
ידע שזה שרץ או מת או
בבלה ויבואו בהן ונגע
בהן ונעלם ממנו הטמאה
ונכנס למקדש או אכל
בשר (שרץ) ואח"כ
כן נודעה לו הטומאה הרי
שתי ידיעות. אמאי חזי
שתי ידיעות. ואמאי
שתי ידיעות. ואמאי
יהו ולטעמך ממנו הויין.
למה דתומאה קדש
ושתיים בטומאה קדש.
ופרקי' שם טומאה אחת
היא. כלומר בין בקדש
בין במקדש ידיעות שרץ
ומה ונבילה וכיוצא בהן
זאת הטומאה הרושאה
בוה ובה אחת היא.
לפיכך לא עריך. מכל
מקום שית הויין אמאי
חזי ארבע. והרי ביה
רב פסא ואמר ליעולם
תמי הויין וארבע ידיעות
לקיינו דלינתה בכל
התורה קא חשיב. דלא
אשכחון ידיעה דבחיבא
בחיבא אלא אחרי החטא
דכרחיב ונודעה היחאת
אשר חטא עליה ונגי'
וכתיב נמי או הרדע
אליו חטאתו אשר חטא.
והני ידיעות ובהו החטא
כיון דמפרשי באורייתא
לא אצטרך למתנהי. כי
אצטרך להני קמייתא
דלא תביאי אי נמי ידיעות
בחיבא דמיתין ליה ליה
קרוב. כדכתיב ונודעה
החטאת והקריבו הקהל
פר בו בקר. או הודע
אליו חטאתו והביאי לו
אח קרבנו שעירי עזים
קא חשיב. אבל ידיעות
קמייתא דלא מיתין ליה
לידי קרבן דהא לא
ידע ליה דחטא אמאי
מיתין להלך לא חשיב
להו: בעי רב פסא ידע
דרשן דואי מטמא (ולא
ידע) ובכעושה מן השרץ
מטמא אי לא. ונגע בו
ונעלם ממנו אי מטמא
בכעושה או לו: ונכנס
למקדש או אכל קדש
ואח"כ נודע לו דכעושה
מטמא מאי. ונעלם קרינא
ביה וחייב אי לא. ועלתה
בתיקו: בביא דר' רימיה
במי שנעלם ממנו המקדש
אליבא דר' ישמעאל ור'
עקיבא מפורשת חלוקתם
בהעלם מקדש בסוף זה

יד:

ארבעי קמייתא דלא מיתין ליה ליה קרבן בו. זאת הגירסא
עיקר וכן נראה לקונטרס אע"פ שפ"ח צריש מסכת שבת
(דף ג. וס) הנהו דאלו ליה חיוז מטאת קחשיב דהיינו העקריות לא
קשיא מידי דהתם מיירי בזה עוקר וזה מניח ובהנחה אין המניח
יכול לצא ליה חיוז מטאת אבל
העוקר היה יכול לצא ליה חיוז
מטאת אם היה גומר והנחה אבל
הכא צדיעה ראשונה לא נתמייב
וצדיעה האחרונה נתמייב:

ז"ל קרי בי רב הוא. והו כמו שיש
כאן ידיעה שהיה לו לשאל כיון
שדבר זה ידוע למינוקות אבל שרץ
דמטמא כעדשה דבסמוך אין ידוע
אלא לתלמידים ופ"ח תיפוק ליה
ידע צבית רבו כשאלו דצ' מטמא
ו"ל צלאל למד אלל ראה שהעולם
נוהרים ולא ידע צאיה א"י למד
ולא הכין צין צ' לצפדע מעולם ועוד
יש לפרש ז"ל קרי בי רב הוא כלומר
הרי ע"כ למד צבית רבו שצ' כתיב
צפרשה ובמיתוק ששצ' ליה לאקומה
כיון שידע דחד מינייהו מטמא:

ונעלם ממנו מקום מקדש מהו.
לפי מה שפ"ח דחשיב
ידיעה מה שהיה לו לשאל צריך
לפרש דבזה הוה מיירי שאין מניו
לישאל היכן מקומו ומ"מ נקט צן
בצל לפי שצני א"י רגילין להכיר
יותר יש מינה אמאי לא חשיב צן
ונעלם מכלל ידוע כמו ונעלמה
מעני כל חי (איוז כח) דגבי תורה:
או דלמא כיון דמקובו לא ידע ליה
העלמה היא. פי' בקונטרס דלא
דמי לידעת צית רבו דהתם ידע
ששרץ מטמא וכשנגע (א) בשרץ לא
זכר לו שלמד שיהא טמא ננגיעה
ו מטמא דלא הוה ידיעת צית רבו
ידיעה א"כ ידע שצעת נגיעה
שנגע בשרץ ולעיל צפ"ק (דף ה.)
דפרקי ומי איכא דלית ליה ידיעת צית
רבו ומשני משכנת לה כתיבוק ששצ'ה
צין הנכריס ה"מ לגושי כגון שלל
ידע צעת נגיעה שנגע בשרץ:
שאל

אי צפרדע מטמא זיל קרי בי רב הוא
בכעושה ולא ידע בכעושה או מטמא או לא מטמא מאי כיון דידע דמטמא
שרץ בעולם ידיעה היא או דלמא כיון דכעושה לא ידע אי מטמא אי לא
מטמא העלמה היא תיקו בעי רבי ירמיה בן בבל שעלה לארץ ישראל
ונעלם ממנו מקום מקדש מהו אליבא דמאן אי אליבא דרבי עקיבא דבעי ידיעה
בתחלה הא לא מחייב על העלם מקדש אי אליבא דרבי ישמעאל דמחייב על
העלם מקדש הא לא בעי ידיעה בתחלה לא צריכא אליבא דרבי דבעי ידיעה
בתחלה ומחייב על העלם מקדש ואמר (דף ד.) ידיעת בית רבו שמה ידיעה מאי כיון
ידע דאיכא מקדש בעולם ידיעה היא או דלמא כיון דמקומו לא ידע ליה
העלמה היא תיקו: **אחד הנכנס לעזרה** וכו': מנא הני מילי אמר רב שימי בר חיאי
דאמר קרא יככל אשר אני מראה אותך את תבנית המשכן ואת תבנית כל כליו
וכן

כאן ידיעה בתחלה: בן צבל. שידע שיש מקדש צירושלים אבל אין ידוע מקומו מהו איכא ידיעה בתחלה או ללמא הא דמנן נעלם
ממנו מקדש צמי שהכיר בו כבר קאמר: הא לא צעי ידיעה בתחלה. כדלמרינן צשליה פירקין (דף יט.): **אליבא דרבי**. דלמרי
בשמעתא קמייתא צפרקין קמא (דף ד.) דצעי ידיעה בתחלה ומחייב על העלם מקדש: ידיעה היא. למיהו ידיעה בתחלה:
או דלמא כיון דמקומו לא נודע לו. מעולם אין כאן ידיעה בתחלה. ולא דמי לידעת צית רבו דטומאה דלילו התם למד שהשרץ
מטמא וכשנגע בו ידע שנגע בשרץ אבל לא זכר לו להכיר שהוא טמא ננגיעה וזו התם קאמרין כיון שלמד שהנגע בשרץ טמא
וזה ידע כשנגע אין זה העלם אבל זה לא ידע מקום מקדש מימיו אין כאן ידיעת צית רבו: מה"מ. דבעינן כל הני לתוספת עזרה:

ידיעות הטומאה פרק שני שבועות

פנימית ומילונה מפרש בגמרא (טו): ונאכלת ונשרפת נמי מפרש
בגמרא (טו): **נעמא צעורה**. ידע שנטמא. **השפוחה**. העלם זה:
או ששה כדי השפוחה. בגמרא (טו): מפרש שיעורא: או שכל' או
בארובה. שאל לו דרך ארוכה שיש קצרה הימנו ללאת: **חיוב**. ואפי'
לא שהה תחלה. ושיעורין הללו הלכה
למשה מפני הס צמי שנטמא בתוך
העזרה: **בקצרה פטור**. היכא דלא
השחמה ולא שהה: זו היא. טומאה
שאירעה לו בתוך עזרה: זו היא
מלוא עשה שבמקדש. דיש כאן מלות
עשה ושלחו מן הממנה וגו' וכל טמא
לנפש (בגמרא ה): שאין חיובין עליה.
צית דין פר צהוראה ולא כהן משיח
כדמפרש בגמרא (ח): ואינו היא מלוא
עשה צעורה כו'. חידי דמנא צהוריות
(דף ט): אין חיובין על עשה שבמקדש
אבל חיובין על עשה צעורה קמני
הכל חיוב היא מלות עשה שבמקדש
ואינו היא צעורה: היה משמש עס
הטורה. היינו דמיא דעשה שבמקדש
שאירעה לו הטומאה משצ'ה צהיתר
לידי כניסה: ואמרה לו נעמאחי.
עכשיו ופירש מיד נקושי האצרי:
חיוב. אלל יעמוד צלל דישה עד
שימות האצרי ופירוש צלל קושי חזו
עשה צעורה (ליף לה): השרץ ונעלם.
או צבאלת שרץ טמא ונעלם ממנו
(ויקרא ה): ר' עקיבא אומר כו'.
בגמרא (ט) מפרש מאי צינייהו: **גב' ה"ג**
אמר רב פסא לעולם המני הויין
וארבעי צתרייתא דמיתין ליה ליה
קרנן קחשיב כו'. ידיעות אחרונות
מודיעות אותו שחטא. ואית דגרסי
ארבעי קמייתא דמיתין ליה ליה קרבן
קא חשיב ואין נראה לי דל"כ מאי
איכא דלמרי אם מפני שני הטעם
אין דרך הש"ס לומר כן ולא ישאל
אחרינו מאי צינייהו: **ארבעי צתרייתא**.
ידיעות שצטוף איתנהו בכל התורה
שאין אדם מציא חטאת אלא
נודע לו שחטא: **ארבעי קמייתא**.
ידיעות שבתחלה: ליפתו בכל
הטורה. שהחלל חלצ צשוגג אפילו
לא נודע לו על חטאתו זו מעולם
שהיא חלצ ולאחר אכילה נודע לו
חיוב: נעלמו ממנו הלכות עומאה.
כשנגע בשרץ ידע שנגע בשרץ אבל
אינו ידע שהוא טמא: אי שרץ טמא.
כגון הלז והלטאה שדומין לצפרדע
וסבור שאינו מטמא: זיל קרי בי רב
הוא. מינוקות של צית רבן קורין
החולד והעכבר והצ' (ויקרא יא) הלכך אין
זו העלמה ויש כאן ידיעה בתחלה
וכשאלל את הקדש נעלמה ממנו
נגיעה ראשונה יש כאן ידיעה בתחלה
והעלם אחריה ולכשיודע לו כסוף
יהא חיוב: ידיעה היא. ידיעה
בתחלה יש כאן: העלמה היא. ואין

כאן ידיעה בתחלה: בן צבל. שידע שיש מקדש צירושלים אבל אין ידוע מקומו מהו איכא ידיעה בתחלה או ללמא הא דמנן נעלם
ממנו מקדש צמי שהכיר בו כבר קאמר: הא לא צעי ידיעה בתחלה. כדלמרינן צשליה פירקין (דף יט.): **אליבא דרבי**. דלמרי
בשמעתא קמייתא צפרקין קמא (דף ד.) דצעי ידיעה בתחלה ומחייב על העלם מקדש: ידיעה היא. למיהו ידיעה בתחלה:
או דלמא כיון דמקומו לא נודע לו. מעולם אין כאן ידיעה בתחלה. ולא דמי לידעת צית רבו דטומאה דלילו התם למד שהשרץ
מטמא וכשנגע בו ידע שנגע בשרץ אבל לא זכר לו להכיר שהוא טמא ננגיעה וזו התם קאמרין כיון שלמד שהנגע בשרץ טמא
וזה ידע כשנגע אין זה העלם אבל זה לא ידע מקום מקדש מימיו אין כאן ידיעת צית רבו: מה"מ. דבעינן כל הני לתוספת עזרה:

כאן ידיעה בתחלה: בן צבל. שידע שיש מקדש צירושלים אבל אין ידוע מקומו מהו איכא ידיעה בתחלה או ללמא הא דמנן נעלם
ממנו מקדש צמי שהכיר בו כבר קאמר: הא לא צעי ידיעה בתחלה. כדלמרינן צשליה פירקין (דף יט.): **אליבא דרבי**. דלמרי
בשמעתא קמייתא צפרקין קמא (דף ד.) דצעי ידיעה בתחלה ומחייב על העלם מקדש: ידיעה היא. למיהו ידיעה בתחלה:
או דלמא כיון דמקומו לא נודע לו. מעולם אין כאן ידיעה בתחלה. ולא דמי לידעת צית רבו דטומאה דלילו התם למד שהשרץ
מטמא וכשנגע בו ידע שנגע בשרץ אבל לא זכר לו להכיר שהוא טמא ננגיעה וזו התם קאמרין כיון שלמד שהנגע בשרץ טמא
וזה ידע כשנגע אין זה העלם אבל זה לא ידע מקום מקדש מימיו אין כאן ידיעת צית רבו: מה"מ. דבעינן כל הני לתוספת עזרה:

כאן ידיעה בתחלה: בן צבל. שידע שיש מקדש צירושלים אבל אין ידוע מקומו מהו איכא ידיעה בתחלה או ללמא הא דמנן נעלם
ממנו מקדש צמי שהכיר בו כבר קאמר: הא לא צעי ידיעה בתחלה. כדלמרינן צשליה פירקין (דף יט.): **אליבא דרבי**. דלמרי
בשמעתא קמייתא צפרקין קמא (דף ד.) דצעי ידיעה בתחלה ומחייב על העלם מקדש: ידיעה היא. למיהו ידיעה בתחלה:
או דלמא כיון דמקומו לא נודע לו. מעולם אין כאן ידיעה בתחלה. ולא דמי לידעת צית רבו דטומאה דלילו התם למד שהשרץ
מטמא וכשנגע בו ידע שנגע בשרץ אבל לא זכר לו להכיר שהוא טמא ננגיעה וזו התם קאמרין כיון שלמד שהנגע בשרץ טמא
וזה ידע כשנגע אין זה העלם אבל זה לא ידע מקום מקדש מימיו אין כאן ידיעת צית רבו: מה"מ. דבעינן כל הני לתוספת עזרה:

כאן ידיעה בתחלה: בן צבל. שידע שיש מקדש צירושלים אבל אין ידוע מקומו מהו איכא ידיעה בתחלה או ללמא הא דמנן נעלם
ממנו מקדש צמי שהכיר בו כבר קאמר: הא לא צעי ידיעה בתחלה. כדלמרינן צשליה פירקין (דף יט.): **אליבא דרבי**. דלמרי
בשמעתא קמייתא צפרקין קמא (דף ד.) דצעי ידיעה בתחלה ומחייב על העלם מקדש: ידיעה היא. למיהו ידיעה בתחלה:
או דלמא כיון דמקומו לא נודע לו. מעולם אין כאן ידיעה בתחלה. ולא דמי לידעת צית רבו דטומאה דלילו התם למד שהשרץ
מטמא וכשנגע בו ידע שנגע בשרץ אבל לא זכר לו להכיר שהוא טמא ננגיעה וזו התם קאמרין כיון שלמד שהנגע בשרץ טמא
וזה ידע כשנגע אין זה העלם אבל זה לא ידע מקום מקדש מימיו אין כאן ידיעת צית רבו: מה"מ. דבעינן כל הני לתוספת עזרה:

כאן ידיעה בתחלה: בן צבל. שידע שיש מקדש צירושלים אבל אין ידוע מקומו מהו איכא ידיעה בתחלה או ללמא הא דמנן נעלם
ממנו מקדש צמי שהכיר בו כבר קאמר: הא לא צעי ידיעה בתחלה. כדלמרינן צשליה פירקין (דף יט.): **אליבא דרבי**. דלמרי
בשמעתא קמייתא צפרקין קמא (דף ד.) דצעי ידיעה בתחלה ומחייב על העלם מקדש: ידיעה היא. למיהו ידיעה בתחלה:
או דלמא כיון דמקומו לא נודע לו. מעולם אין כאן ידיעה בתחלה. ולא דמי לידעת צית רבו דטומאה דלילו התם למד שהשרץ
מטמא וכשנגע בו ידע שנגע בשרץ אבל לא זכר לו להכיר שהוא טמא ננגיעה וזו התם קאמרין כיון שלמד שהנגע בשרץ טמא
וזה ידע כשנגע אין זה העלם אבל זה לא ידע מקום מקדש מימיו אין כאן ידיעת צית רבו: מה"מ. דבעינן כל הני לתוספת עזרה:

וכן

מסורת הש"ס

(א) ע"י מוס' לקמן טו: ד"ה
טמאה (ב) לקמן י"א.
(ג) ד"ה ח"ה (ד) לעיל ג'
(ה) נפרשות טו: א (ו) ג' ו
למרי ליה רב פסא (ז) ונעלם
(ח) ונעלם (ט) ונעלם (י) ונעלם
(יא) ונעלם (יב) ונעלם (יג)
(יד) ונעלם (טו) ונעלם (טז)

תורה אור השלם

1. או נפש אשר תגע
בכל דבר טמא או
בנבלת חיה טמאה או
בנבלת אדם טמאה או
בנבלת שרץ טמא ונעלם
ממנו והוא טמא ואשם:
ויקרא ה ב
2. או כי יגע בטמאת
אדם או כהן או שרץ
טמא בה ונעלם ממנו
והוא ידע ואשם:
ויקרא ה ג
3. בכל אשר אשר מראה
אורך אכל טמאה המשכן
ואת תבנית כל כליו וכן
תעשה: שמות כה ט

הגרות הב"ח

(א) תוכ' ד"ה או וכו'
וכשנגע בשרץ
ולא נזכר:

גליון הש"ס

נפ' שיצאיתו הנאה לו
בביאתו. עיין במ"י ספ'
כמונה למכות דף נא
ע"ז ד"ה ופליגא דרנא:

מוסף רש"י

על העלם שרץ. שנטמא
ידע וצטע נכנס נעלם
ממנו טומאה. חיוב נודה
העלם מקדש. אס
כשנגע למקדש וזכר
לטומאה ונעלם ממנו
מקדש ונכנס. שאינו פטור
מזה מקדש ובשאל נזכר.
פטור (שם). ידיעת בית
רב. שלמד צבית רבו
(דעוה י.)

רבינו חננאל (המשך)

הפרק ואמר לא צריכא
לרבי דבעי ידיעה בתחלה
ומחייב על העלם מקדש
כמו שפירשו למעלה.
ועלתה בתיקו. הא דר'
ישמעאל ור' עקיבא ורבי
מפורש בראש הפרק
הראשון: **בתיב'** אחד
נכנס לעזרה ואחד נכנס
לתוספת העזרה שאין
מוסיפות על העזר ועל
העזרות אלא במלך
ונביאי ובאורים ותומים
ובסנהדרין של שבעים
ואחד ובשתי תורות ושיר
וכו': מנהגו מילי אמר
רב שימי בר חייא
דאמר קרא ככל אשר
אני מראה אותך וגו'

(א) מלל את מיתרת ואלו
מקפ כול' וז"ל גם המקדש
דכתיב גבי שאל.

דיעות הטומאה פרק שני שבועות

(א) סנהדרין טו: יומא י"ג.
 (ב) [מוספי סנהדרין פרק ג'
 (ג) ג' (ל' התמן): (ד) [מנחות
 ק"ג, ט"ז ע"ו, ד' (י) כ"א:
 הוא ה"א וי"ג ו"ה ש"ך
 לעיל במסכת ד"ה (ט) (מ' המנה)
 י"ג, ט' (מ) נטל בה קדשים
 ר"ש"ן, ט' (א) לאכל בה קדשים
 כ"ל (ו) והקדשין הנהיג לאכלן
 בקדוש, ט' (ז) וי"ג מה ש"ך.
 (ח) ג' (ל' ומלמח, ר"ש"ן, ט')

וכן טעשו. קרא יתירא למדרש לדורות, וזימי משה דהוא) מלך וניצח
 ואחיו כהן גדול ואוריס וטומים ושבעים זקנים: (שפי סודות.
 מנמניה בן חכליה גמרינן: בשמן המשחה מקדשתן קדושת
 הגוף בל שרת ולקדש את הנכנס למוכו: מכאן ואילך. כלי
 הדורות לא נמשחו אלא המתלה
 עבודתן מחנכת לקדושה וחינוך לשון
 התחלה: אימא אוחס במשיחה. ולא
 בעבודה. לדורות אי צעי במשיחה אי
 (ע) בעבודה: סלאן בשירות.
 (ו) מדכפל קרא בלשניה כלי שרת
 אשר ישרתו שטעשו כלי שרת ע"י

וכן תעשו לדורות מתיב רבא *כל הכלים
 שעשה משה משיחתן מקדשתן *מכאן ואילך
 עבודתן מחנכת ואמאי ונימא וכן תעשו
 לדורות שאני התם דאמר קרא *וימשיחם
 ויקדש אותם * אותם במשיחה ולא
 לדורות במשיחה אימא אותם במשיחה
 לדורות או במשיחה או בעבודה אמר רב
 פפא אמר קרא *אשר ישרתו בם בקדש
 תלאן הכתוב בשירות השתא דכתב רחמנא
 אשר ישרתו אותם למה לי אי לא כתב
 רחמנא אותם הוה אמינא הני הוא דבמשיחה
 לדורות במשיחה ובעבודה דהא כתב וכן
 תעשו מימצי רחמנא אותם במשיחה
 ולא לדורות במשיחה: ובשתי תורות:
 תנא *בשתי תורות שאמרו בלחמן ולא
 בבשרן מנהגי מילי אמר רב חסדא דאמר
 קרא *ואעמידה שתי תורות גדולות ותהלוכות
 לימין מעל לחומה מאי גדולות אילימא ממינ
 גדול ממש נימא פרים אלא גדולות במינ
 מי איכא חשיבותא קמי שמוא * והתניא
 *נאמר בעולת בהמה *אשה ריח ניחח בעולת
 העוף *אשה ריח ניחח במנחה *אשה ריח
 ניחח מלמד שאחד המרבה ואחד הממעיט
 ובלבד שיכוין את לבו לאביו שבשמים אלא
 גדולה שבתורה ומאי ניהו חמץ דתנן
 *התורה היתה באה מן חמש סאין ירושלמי'
 שלש סאין *עשרים עשרון עשרה לחמץ
 ועשרה למצה *ובמצה שלשה מינן חמץ
 ריקין ורובבה אמר רמי בר חמא *אין העורה
 מתקדשת אלא בשירי מנחה מאי מעמא
 כירושלים מה ירושלים דבר הנאכל בה
 מקדשה אף עורה דבר הנאכל בה מקדשה
 אטו לחמי תודה ועורה מי לא מתאכלי
 *אלא כירושלים מה ירושלים דבר הנאכל
 בה ויוצא ממנה נפסל אף עורה דבר הנאכל
 אף כאן חמץ והסברא מנחת חמץ מי איכא
 וכי

תורה אור השלם

1. בכל אשר אני מראה
 אורך את חבתי המשכן
 ואת חבתי כל בלוי וכן
 תעשו: שמות כ"ה ט'
 2. ויהי ביום כלות משה
 לקיים את המצוה
 וימשיח אתו ויקדש אתו
 ואת כל בלוי ואת
 המזבח ואת כל בלוי
 וימשיחם ויקדש אתם:
 במדבר א' א'
 3. ולקחו את כל כלי
 השרת אשר ישרתו בם
 בקדש ותנו אל בגד
 החבלת וכסו אותם
 במכסה עור תיש ותנו
 על המזב: במדבר ר' א'
 4. ואצל את שיר
 יהודה מעל לחוקה
 ואעמידה שתי תורות
 גדולות ותהלוכות לימין
 מעל לחוקה לשער
 המזבח: במדבר כ"ה ט'
 5. וקדשו וקדשו וקדשו את
 המזבח והמזבח את
 אשה ריח ניחח ליה:
 ויקרא א' א'
 6. ושעו אתו בכפניו לא
 יבדלו והקדש אתו למינ
 המזבח: על העצים
 אשר על האש עלה הוא
 אשה ריח ניחח ליה:
 ויקרא א' א'
 7. והביאה אל בני אהרן
 הכהנים וקמץ משם
 מלא קמץ מלקחה
 ומשנה על כל לבנה
 והקדש את המזבח את
 אהרן והמזבח אשה
 ריח ניחח ליה:
 ויקרא א' א'

שירות: ה"ג אי לאו כפי אוחס
 הוה אמינא לדורות במשיחה ובעבודה
 דהא כהן וכן טעשו במשיחה וכפי
 וסרו לשירות ולצעי ספי קמ'ל
 למענינו ממשיחה. דאי לאו להכי
 אתא למאי אתא אי למימרא לדורות
 לא מיקדשי במשיחה למורה לישמוק
 קרא מיניה ונפקא לן מאשר ישרתו:
 בלחמן ולא כשכרן. הלחם היו נושאין
 שני לחמי תודה: מנא ה"ם דבלחמן
 קאמר: ואעמידה שפי סודות. נמניה
 קאמר כספר עורא * שכננית חומת
 ירושלים וכל לקדש את העיר
 ואעמידה שתי תורות גדולות אלל
 החומה *מזבח ותהלוכות לימין מעל
 החומה להקיף את העיר בתהלוכות
 שהלכו דרך ימין כשפניהם לחלל
 העיר הלכו תמיד לנד ימינם עד
 שהקיפו את כולה: ממינ גדול. וכבד
 קאמר קרא וגדולות דקאמר ממינ
 גדול של בקר ולא של אף: גדולות
 במינ. מלחמת מינ שלשו שהניחו
 גדולות ולא קטנות: אלא גדולות
 שפודים. ועל כרחק בלחם קאמר
 ואמעינן דשל חמץ היו שכן גדולות
 גדולות מזה: דסנן. שחלות חמץ
 שחלות משל מזה: שכן שש מדבריות.
 שהסיפוי על המזבח שחלות מלצר
 שהניסו שש חלקים ראשוני בחמש
 והוספו חלק שני במזבח: שכן שפי
 איפות. שהאיפה שלס סאין והס
 עשרים עשרונות שהאיפה עשר
 עשרונות כדכתיב (שמות טו) והעומר
 עשירית האיפה וגו': עשרה לחמן
 ועשרה למזה. יליף מקרא במסכת
 מנחות [טו:] והקריב על זבח התודה חלות
 מזות בלילות בשמן [ויקרא ז] היו מין אחד
 וריקין מזות משוחים בשמן [שם] הרי
 שני מינין של מנח סלת מרצבת
 חלות בלילות בשמן [שם] הרי שלשה מינין של מנח וכתיב בתריה על
 חלות לחם חמץ יקריב וגו' כנגד מנח הבא חמץ שיהא סלת
 במינ החמץ כנגד שלשה מינין שנמנה: וכמזה שלשה מינין. כדפרישנא
 וליפינן התם מקראי שיש בכל מינ עשר חלות. אלמא חלות החמץ
 גדולות כשלש של מנח: בשירי מנחה. שחלות של שירי מנחה
 הנאכלת לכהנים והאי קדוש דמנחה ועורא בקדוש העיר כתיב
 אכל עורה שהסיפוי עליה מקיפים אותה בשירי מנחה: אטו לחמי
 סודה עבודה מי לא מסאכלי. אם רצו כהנים *לאכול קדשים מי
 מעכב עליהם: במנחה כתיב (ויקרא ו) בחצר אהל מועד יאכלוה
 ואם יאכל לחם נפסלה ותודה ולחמה נאכלין בכל העיר ואם יאלו
 חן לחומה ונפסלה לכן ירושלים נתקדשה בלחמי תודה שנאכלין
 בה ואם יאלו מנחה נפסלין ועורה נתקדשה בשירי מנחה שנאכלין
 בה ואם יאלו מנחה נפסלין: ה"ג והסברא מנחה חמץ מי
 איכא. ולא גרסינן וכי תימא ה"ג מנחת חמץ מי איכא דהאי
 ומסברא שגיורא הוא למימר דעל כרחק במנחה נתקדשה
 דחמץ בשירי מנחה לא משכתת לה: מנחת חמץ מי איכא. הא
 כתיב (שם ג) כל המנחה אשר תקריבו לה' לא ימאפה חמץ:
 וכי

ערי חומה דמוכח לקמן (דף טו.) שנתקדשו והא אין דבר שנפסל צינורא
 [שין לנ"ב] בשחיתות בבשים הוא ריקשי. ולמאן דלמר טעור מקדש נמי לא מצי
 אפי' להו מאתמול דלא ליפסלו צינורא ופולגותא:
 היא בפרק שמי הלחם (מנחות דף טו:):

(לעיל ד.) שאין מוסיפין על העיר ועל העורות. ואם תאמר
 דכפ"ק דסנהדרין (דף ג.) לא חשיב אלא
 ע"א וי"ל דהתם לא חשיב אלא מיילי דסנהדרין ותדע דתמן נמי התם
 אין מויליין למנחתם הכשות אלא בצ"ד של ע"א ולא מני מלך ויועז
 ואוריס וטומים אע"ג דצדיקין להו
 כדמסיק התם בגמרא (דף טו.) מקרא
 ואם תאמר דתמן התם אין דין לא
 את השבט כו' ומוקי לה עולא בגמי'
 (שם) צדיקין על עסקי נחלות כחלתו
 מה חלתו צע"א כו' אי מה חלתו
 בקלפי ואוריס וטומים וכל ישראל
 וכו' ומאי קושיא אה"ר דינעבי אוריס
 וטומים וכל ישראל והא דלא חשיב
 להו התם במתני' (דף ג.) משום דלא
 איירי אלא צמילי דסנהדרין וש' לומר
 מדכילי להו כדאי נציל השקר וכן
 גדול משמע ליה דלא צעין אלא
 ע"א דומיא דדכו מאי אמרת דשק
 למימני אוריס וטומים משום דלא
 איירי אלא צמילי דסנהדרין אס כן
 ליתנינו צדיפי נפשיהו דלא חמו
 למיעטי לשיניהו כנציל השקר:
 וכן תעשו לדורות. פירש בקונטרס
 וזימי משה דהוא מלך וניצח
 ואחיו כהן גדול ואוריס וטומים ומימה
 אס כן כפ"ק דסנהדרין (דף טו:)
 כעמדת סנהדרין לשבטים דליפנין
 ממשח דצמקוס ע"א הוה קאי לינעי
 נמי מלך וניצח ועוד אע"ג דלהרן
 היה צננין משכן וכי נשאלו באוריס
 וטומים לעשות משכן הלא קודש
 שנחכהו אהרן על ידי המלוואים נעשה
 המשכן וקושיא ראשונה יש לתנן
 דהכא מרבינן טפי משום דכתיב וכן
 טעשו דמשמע דלמא לרביי כל הכן
 וא"ת כלים נמי ניבעו ע"א וכי מימא
 הכתוב תלאן בשירות דאין צריך אלא
 שירות הא צמקוס טעמו דאי לאו
 אוחס הוה אמינא דצעי משיחה
 ועבודה ואם כן השתא דכתב אוחס
 למעוטי משיחה ע"א מיהא לא נמעוטי
 וי"ל דלמא אוחס לגלוי דוכן טעשו
 לא קאי אכלים ולא צעין כהן לדורות
 הכ"ים שעשה משה. מימה ממשכן
 גופיה ה"ל למיפרך שיהא צריך משיחה
 לדורות כמו שנמשח צימי משה
 כדכתיב בקרא *לדלמא לקמן (דף טו:)
 גבי משכן ומקדש: לדורות אי
 בעי במשיחה אי בעי בעבודה. הא

מוסף רש"י

וכן תעשו לדורות. מה
 משכן על פי משה והוא
 צמקוס סנהדרין גדולה,
 אף לנחות על פי
 סנהדרין גדולה (סנהדרין
 טו.) משיחתן מקדשתן.
 כדכתיב (מנחות א'),
 ומשיח את המשכן
 ומאן ואילך. לא
 נמשחו כלים השמים
 שנעשים שם. כדלמדין
 אוחס במשיחה יומא
 (יב) כלים שעשו אחרי
 עבודתן מחנכתן.
 משום שמתמסרם בעבודה
 מתקדשין (סנהדרין טו.)
 אוחס במשיחה. אוחס
 המעט הוא (שם.) שאחד
 המרבה. להניח קדושת
 (מנחות ק"ג.) שכן שש
 מדבריות. דאלי סאה
 ירושלמית היתה ימיה
 על של מצב שמת,
 ואופן שש מדבריות וש
 שתי איפות. שהאיפה ג'
 סאין. שכן כ' עשרונות,
 כדכתיב (שמות טו) והעומר
 עשירית האיפה. דעומד
 הוא עשרון ומלאו א'
 עשרונות שלשה וז' איפות
 א' כ' עשרונות (מנחות
 טו.) עשרה לחמץ
 ועשרה למצה. ד' מלות
 היו חמץ ומנח ג' מינן
 וכל אחד היה של מלת,
 מלאו מנח שלשים מלות
 של כ' עשרונות, מלאו שלם
 עשרונות ושלש עשרון לכל
 מינן ומין ג' מלות לעשרון,
 שמל עשרון היה עושה
 ג' מלות של מנח, שלשים
 מלות לא היו אלא י' עשרון
 (שם טו.)

רבינו חננאל

במצא החמץ כנגד ג' מינן
 הללו. והוא הגדול
 שבאבות. אבל
 חשיבותו בקרבנות קמי
 שמיא ליכא דתמן בסוף
 מנחות נאמר בעולת
 בהמה ריח ניחוח ובעולת
 העוף ריח ניחוח ללמדך
 שאחד המרבה ואחד
 הממעיט ובלבד שיכוין
 את לבו לשמים:
 וירושלמי רב אמר
 בתהלה ויעל דוד בדבר
 גדי. דוד זה המלך. בדבר
 גדי זה נביא. ויחל שלמה
 לבנות את בית ה' (ג' מפני
 שהיתה חורפת ירושלים
 שם והיתה יכולה להכבש
 משם: אמר רמי ב' חמא
 אין עורה מתקדשת אלא
 בשירי מנחות כירושלי'
 מה ירושלים דבר הנאכל
 בה כגון תודה ואם יוצא
 חוץ לירושלים נפסל כד
 העורה מתקדשת בדבר
 הנאכל בו והוא שירי
 מנחות. ואם יוצאת חוץ
 לעורה נפסלת. אי מה
 תודה בחמץ מתקדשת חמץ
 שירי מנחות בחמץ
 מתקדשת. וכי משכתת
 בשירי מנחות חמץ.

רבינו חננאל

במצא החמץ כנגד ג' מינן
 הללו. והוא הגדול
 שבאבות. אבל
 חשיבותו בקרבנות קמי
 שמיא ליכא דתמן בסוף
 מנחות נאמר בעולת
 בהמה ריח ניחוח ובעולת
 העוף ריח ניחוח ללמדך
 שאחד המרבה ואחד
 הממעיט ובלבד שיכוין
 את לבו לשמים:
 וירושלמי רב אמר
 בתהלה ויעל דוד בדבר
 גדי. דוד זה המלך. בדבר
 גדי זה נביא. ויחל שלמה
 לבנות את בית ה' (ג' מפני
 שהיתה חורפת ירושלים
 שם והיתה יכולה להכבש
 משם: אמר רמי ב' חמא
 אין עורה מתקדשת אלא
 בשירי מנחות כירושלי'
 מה ירושלים דבר הנאכל
 בה כגון תודה ואם יוצא
 חוץ לירושלים נפסל כד
 העורה מתקדשת בדבר
 הנאכל בו והוא שירי
 מנחות. ואם יוצאת חוץ
 לעורה נפסלת. אי מה
 תודה בחמץ מתקדשת חמץ
 שירי מנחות בחמץ
 מתקדשת. וכי משכתת
 בשירי מנחות חמץ.

(א) ע"י רש"י.
 (ב) ע"י רש"י. ורש"י כן ופ"ק
 דסנהדרין.

הנהגות הב"ה

(א) רש"י ד"ה תלאן
 בשירות מדכפל. ניב ע"י
 כסנהדרין דף טו ע"ב:

גליון הש"ס

גם' אותם במשיחה ולא
 לדורות. עיין מנחות דף ט'
 ע"ב מוס' ד"ה ר' אליהו:
 חוב' ד"ה אין אלו וכו' היינו
 היבא דמאשר. עיין טורי
 אגן ר"ה דף ז' ע"ב ד"ה
 מדי דמלא נמשח:

רבינו חננאל

וכן תעשו לדורות. משה
 רבינו מלך וניצח. אהרן
 כהנים וטומים. וע"א
 זקנים ובשתי תורות אלו
 המלאים (ל' וכתיב וכן
 תעשו. כל שלא נעשית
 בכל אלה. הננס לשם
 און חייבין עליה. תאם
 שתי תורות שאמרו
 בלחמן ולא בשכרן:
 וריקנותא בחמץ שבחורין
 שהוה מין גדול שבהן
 מ' מינין לחם בתורה וכן
 הלוח וריקין ורובבה.
 וכנגדן חלות חמץ עשרה
 עשרונות. ואלו השלשה
 מינן חלות וריקין
 ורכובה עשרה עשרונות

